

Prvé čítanie

Bar 5,1-9

1. Kontext (literárny a dejinný)

Malá kniha Baruch sa v Biblii nachádza vedľa Knihy nárekov a má znamenité poslanstvo. V jej štyroch častiach prózu na začiatku vystrieda poézia v druhej polovici. Po úvode (1,1-14) nasleduje modlitba vyznania a pokánia (1,15–3,8). Tretia poetická časť je báseň o múdrosti, ktorá napomína a povzbudzuje (3,9–4,4) a posledná báseň (alebo žalm, či pieseň) je o úteche a povzbudení (4,5–5,9). Práve posledné strofy poslednej časti počuť v dnešnej liturgickej stati (5,1-9). Posledné povzbudivé poslanstvo z Knihy Baruch otvára liturgiu slova nedele, ktorá je „biblická“.

2. Štruktúra / dynamika textu

Stať je o preveľkom potešení a vykúpení mesta Jeruzalem a celého Judska. Štyri obrazy možno zbadať v stati. Prvý obraz nádeje od proroka Barucha sú **nádherné šaty** a **korunovanie** (vv. 1-3), ktoré pochádzajú od Boha. Vyjadrujú radosť zrealizovanú Pánom. Preto sa volajú – Božia sláva a spravodlivosť. Ďalší obraz je **nové meno** (v. 4) – *eirené diaiosyné* Pokoj spravodlivosti a *doxa theosebeias* Sláva bohabojnosti. Tretí obraz sú **deti mesta** (vv. 5-6), ktoré boli roztratené a budú zjednotené na Pánovo slovo. Roztratení boli príčinou nepriateľa, zjednotení budú zásahom priateľa a ich záchrancu – Boha. Posledné verše 7-8 poukazujú na **výnimočné prírodné zmeny**, ktoré sprevádzajú návrat Izraela do domoviny s radosťou.

3. Nosné motívy

Motív nádhery a šťastia (šaty a koruna) vyjadruje **radosť** prameniacu z Božej slávy. Iba ona zmení „mesto – spoločenstvo“ k lepšiemu a krásli ho. Motív nového mena hovorí o **novej identite** – tá pochádza nie z vnútornej premeny Izraela, ale z Božej spravodlivosti v prospech Izraela. Obraz **od západu až po východ** (v. 5) hovorí o nesmiernosti Božieho plánu, ktorý sa prejaví zhromaždením a zjednotením roztratených a rozohnaných. Naproti dnešnej modernej mentalite, ktorá zdôrazňuje aj v náboženstve rozmer osobného šťastia prítomného i budúceho, stať nehovorí o osobnom individuálnom šťastí, ale o šťastí spoločnom. Šťastie jednotlivca je úzko späté s osudom ostatných – **šťastie sa žije „spolu“**.

4. Výzvy a možnosti realizácie

Dôvera v Boží zásah pre premenu našich životných ciest je základ našej zmeny. Boží zásah nepretvára navonok, ale poznačuje, „mení“, našu identitu. Skutočná radosť by mala prameniť zo šťastia spoločného, a nie z osobných úspechov. Osobná premena v prospech spoločenstva je spolupráca s Pánom, ktorý premieňa osobné ambície, na budovanie spoločenstva.

Druhé čítanie

Flp 1,4-6.8-11

1. Kontext

Filipy bolo dôležité mesto v Macedónsku, prevažne s pohanským obyvateľstvom. Pavol tu založil prvú kresťanskú obec na európskej pôde. Čítanie tejto nedele je **vďakyvzdaním Pavla za kresťanov** vo Filipách. Je to úvod do listu. Pred ním sa nachádza krátky pozdrav, kde Pavol ako adresáta listu označuje celú kresťanskú obec. Po vďakyvzdaní hovorí o svojej situácii vo väzení, ale predovšetkým vyjadruje radosť, že jeho uväznenie podnietilo väčšie hlásanie evanjelia a dalo mnohým odvahu do tejto činnosti.

2. Štruktúra / dynamika textu

Vo **veršoch 4-6** Pavol uisťuje Filipianov o svojej modlitbe za nich, ktorú navyše predkladá s veľkou radosťou. Verí, že ich horlivosť pre evanjelium s Božou pomocou vydrží až do dňa Ježiša Krista. Liturgické čítanie nám vynecháva **7. verš**, v ktorom Pavol vyjadruje svoj hlboký vzťah k Filipianom, keď hovorí, že ich nosí vo svojom srdci. Posledná časť vďakyvzdania (**vv. 8-11**) je povzbudením pre Filipianov, aby stále rástli v láske a tak sa pripravili na Kristov deň. Sami to ale nedokážu, pretože všetko majú konať skrze Ježiša Krista, aby tak svoju činnosť zamerali k Božej chvále a oslave.

3. Nosné motívy

List Filipanom je **listom radosti**, pretože Pavol, napriek tomu, že ho píše z väzenia, neustále v ňom povzbudzuje k radosti. Sám zdôrazňuje, ako s radosťou prosí za Filipanov, ktorí **horlili za evanjelium** od prvého dňa, až doteraz a podieľali sa na hlásaní hmotnou podporou samotného Pavla, kázaním alebo znášaním útrap pre evanjelium.

Pavol pripravuje Filipanov na **deň Ježiša Krista**. Tento výraz je potrebné chápať v kontexte Starého zákona, kde sa spomína deň Pána (Joel 3,3-5) – je to veľký **deň súdu**, ale **aj spásy a záchrany**. Pavol vyjadruje nádej, že Boh, ktorý privádza k viere, uchová v nej Filipanov až do posledného dňa. Preto je aj dôležité, aby Filipania rástli v láske a zachovali sa čistí a bez hany a tak obstáli v tento deň Ježiša Krista.

4. Výzvy a možnosti realizácie

Neustále **horliť za evanjelium**, **rásť v láske** medzi sebou, vedieť **rozoznať, čo je správne** a takto prinášať **ovocie dobrých skutkov**, ktoré bude **na slávu a chválu Boha**, to je úloha každého kresťana. Toto všetko, keď budeme uskutočňovať, pripravíme si srdcia nielen na Pánov príchod, ktorý si pripomíname počas Vianoc, ale aj na budúce stretnutie s Pánom, o ktorom nik z nás nevie, kedy bude.

Evanjelium

Lk 3,1-6

1. Kontext

Verejné vystúpenie Jána Krstiteľa bezprostredne predchádza Ježišovmu verejnému vystúpeniu. Lukáš celkovo robí **paralely medzi Jánom Krstiteľom a Ježišom Kristom**. Najprv píše o zvestovaní narodenia Jána, potom o zvestovaní narodenia Ježiša. Následne opisuje narodenie Jána a potom narodenie Ježiša a jeho dospievanie. Po tomto nasleduje náš text (konkrétne Jánovo povolanie), ktorý hovorí o verejnom vystúpení Jána Krstiteľa. Stať končí uväznením Jána a ďalej už Lukáš pokračuje verejným účinkovaním Ježiša Krista.

2. Štruktúra / dynamika textu / stručná dejová osnova

Text môžeme rozdeliť na dve časti. Vo veršoch 1-2 Lukáš zasadzuje dianie do širšieho celosvetového kontextu, keď opisuje vládcov, ktorí v tej dobe spravovali dané územia. Práve v tomto období zaznelo Jánovi Božie slovo. Jeho činnosť je teda **odpoveďou na Božie volanie**. Povolanie skrze Božie slovo je príznačné pre starozákonných prorokov ako Izaiáš či Jeremiáš (Iz 6,8; Jer 1,4-10). Lukáš teda zdôrazňuje **prorockú úlohu Jána Krstiteľa**, ktorá sa začala v konkrétnej dobe.

Vo veršoch 3-6 Lukáš najprv opisuje činnosť Jána Krstiteľa – šiel do okolia Jordánu a hlásal krst pokánia na odpustenie hriechov. Túto Jánovu činnosť následne osvetľuje citátom z Izaiáša (Iz 40,3-5). Teda **Izaiášov prísľub** o volajúcom na púšti, ktorý pripravuje cestu Pánovi a volá k tomu aj ostatných, sa plní **v Jánovi vyzývajúcom ľuďi k pokániu**.

3. Nosné motívy

Jedným z hlavných motívov textu je Jánovo hlásanie. Krst pokánia, ktorý hlásal, nebol totožný s dnešným kresťanským krstom. Bolo to rituálne obmytie, ktorého podstatnou súčasťou malo byť pokánie – v gréčtine **metanoia**, čo znamená zmena zmýšľania. Táto zmena zmýšľania mala mať ovocie v konkrétnych skutkoch, o ktorých hovorí aj Ján v nasledujúcich veršoch (vv. 10-14).

Lukáš rovnako ako Marek, Matúš a Ján cituje proroka Izaiáša (Iz 40,3-5), ale na rozdiel od nich, citát rozširuje o ďalšie verše. Celý citát zakončuje o tom, že každé telo uvidí Božiu spásu. Tým dáva dôraz na **univerzalitu** spásy, ktorá sa týka všetkých ľudí.

4. Výzvy a možnosti realizácie

Tak ako ľudia tej doby, aj my sme neustále vyzývaní k **zmene zmýšľania**. Vždy je potrebné znovu sa zamyslieť nad tým, čo konáme, aby sme si dokázali uvedomiť, čo treba zmeniť. Všetko to, čo je v našom živote krivé alebo hrboľaté, čo prekáža našej ceste k Pánovi, potrebujeme stále a stále naprávať a urovnávať. S takýmto zmýšľaním sa potom dobre pripravíme na príchod nášho Pána a Spasiteľa.

Obr.: Kázanie Jána Krstiteľa (Jacopo da Empoli, 1610)

